

PRAWNE RAMY EKSPRESJI RELIGIJNEJ W AMERYKAŃSKICH UNIwersYTETACH PUBLICZNYCH

Judykatura konstytucyjna zabrania prowadzenia w amerykańskich uniwersytetach publicznych działalności religijnej naruszającej proces dydaktyczny i naukowy, w szczególności zaś ekspresji religijnej aranżowanej przez organy publiczne („prohibited government speech endorsing religion”). Niedopuszczalna jest modlitwa (a tym bardziej jej formy złożone) organizowana przez władze uczelni. Zabroniona jest indoktrynacja religijna czyniona w ramach zakresu obowiązków przez osoby zatrudnione w uczelni i związane z tym dostosowywanie treści wykładów i składu grona wykładowców do wymagań ortodoksji którejkolwiek religii. Przedmiotem zakazu jest także instalowanie wyizolowanych od elementu świeckiego emblematów o charakterze jednoznacznie religijnym - mniej surowy reżim w tym zakresie dotyczy terenów publicznych poza pomieszczeniami zamkniętymi. Jednocześnie słuchacze uczelni i jej pracownicy dysponują szerokim zakresem wolności sumienia i wyznania, pozwalającej na działania o charakterze religijnym, które nie naruszają procesu dydaktycznego i badawczego w uczelniach (np. inicjowana przez te osoby modlitwa indywidualna i w grupach, prowadzenie dyskusji na tematy religii, udzielanie porad duszpasterskich, w tym i sprawowanie aktu spowiedzi, dystrybucja literatury religijnej itd.). Począwszy od lat 80. minionego stulecia Sąd Najwyższy USA orzekał w materii tutaj omawianej w sposób, który pozwalał na szerszą niż wcześniej ekspresję religijną na uniwersytecie publicznym. Jednakże ogół obowiązujących w tym zakresie norm posiada nadal charakter daleko bardziej rygorystyczny w zestawieniu z sytuacją panującą w niemal wszystkich państwach europejskich.

THE LEGAL FRAMEWORK OF RELIGIOUS EXPRESSION IN AMERICAN PUBLIC UNIVERSITIES

The constitutional judicature prohibits American public universities from undertaking religious activity interfering with the didactic and research work, especially religious expression arranged by public bodies. Prayer, especially in its complex form, organized by university authorities is inadmissible, just as the religious indoctrination on the part of university employees during the execution of their duties and the related adjustment of one's lectures and the composition of the teaching staff to the requirements of the orthodoxy of any religion. The subject matter of the ban also concerns installing emblems which are isolated

from the secular element and whose character is unequivocally religious. In that respect, a less rigorous regime applies only to public areas outside the closed spaces. At the same time, students and university employees are entitled to a broad scope of freedom of conscience and religion, which allows for such religious activity which will not infringe on the didactic and research processes at universities (for example, initiating individual and group prayer, holding religious discussions, giving pastoral advice, including acts of confession, distributing religious literature, etc.). From the 1980s, the Supreme Court of the United States made such decisions on the matters presented, which allowed far greater religious expression than before at universities. However, the relevant norms are still much more rigorous than those in almost all European countries.